

Sotilaspsykologian tavoitteista ja mahdollisuuksista

Kirjoittanut yleisesikuntaeverstiluutnantti

T. S a u k k o n e n

Psykologia tieteenä on etenkin viime vuosina saanut kautta maailman yhä enenevää huomiota osakseen, ja sen soveltamisala on laajenemistaan laajennut. Kuten kaikkiin muotivirtauksiin on psykologiankin harrastukseen liittynyt piirteitä, joiden asiallisuus ei ole aina ollut itsestään selvä. Näihin useimmiten varsin harmittomiin hairahduksiin ovat syyllistyneet etupäässä innokkaat harrastelijat. Ne eivät kuitenkaan pysty himmentämään tieteen todellisten saavutusten arvoa.

Sotilaspsykologiaa, jonka voitaneen määritellä olevan sielutieteen soveltamista puolustusvoimain hyväksi, on tietenkin tavalla tai toisella harrastettu niin kauan kuin sotia on käyty. Tieteenäkään se ei ole enää aivan nuori, sillä se juontaa alkunsa ensimmäisen maailmansodan päiviltä, jolloin amerikkalaiset panivat toimintaan tavattoman laajan koneiston sotilaspsykologista tutkimustyötä varten. Sodan jälkeen tarttuivat asiaan saksalaiset, kun he ryhtyivät järjestämään uutta puolustuslaitostaan, englantilaiset seurasivat piankin esimerkkiä, ja toisen maailmansodan aikana tai sen jälkeen on sotilaspsykologia saanut osakseen vakavan huomion kaikissa maissa.

Sotilaspsykologian toimiala on varsin laaja, se lomittuu useidenkin tieteiden kanssa samoille aloille käyttäen näiden tuloksia hyväkseen ja samalla vuorostaan hyödyttäen niitä. Näin suppean esityk-

sen puitteissa olennaisimmankin selostaminen muodostuisi vain esimerkkien luetteloksi. Sotilaan kannalta on ehkä kuitenkin tarkoituksenmukaisinta keskittää sotilaspsykologian päämäärät muutamiksi harvoiksi päätavoitteiksi ja tarkastella asiaa niiden pohjalla. Nämä päätavoitteet voidaan tiivistettyinä määritellä seuraavasti:

1. Oikea mies oikealle paikalle.
2. Oikea koulutus, käsittely ja kuri sekä oikean hengen ja perinteiden luominen.
3. Erinäisten ilmiöiden tutkiminen.

1. OIKEA MIES OIKEALLE PAIKALLE

Tämä vaatimus on yleisesti tunnustettu ja hyväksytty, ja se on perusteltuittakin jokaiselle selvä. Kysymyksen tarkastelu voidaan käsiteltävänä olevan aiheen kannalta keskittää seuraaviin kohteisiin:

- a) Henkilöstön sijoittaminen kunkin yksilön luontaisten taipumusten ja kykyjen mukaisesti.
- b) Johtajiston valinta.
- c) Heikon aineksen poistaminen.
- d) Nykyisen sodan olemuksen vaikutus.

a) Henkilöstön sijoittaminen

Nykyaikainen sotakoneisto on erittäin monimutkainen ja hienorakenteinen. Sen edellyttämien mitä moninaisimpien tehtävien suorittajilta vaaditaan huomattavastikin toisistaan poikkeavia kykyjä ja taipumuksia, ja mitä pitemmälle kehitys edistyy, sitä suuremmaksi käy niiden joukko, joiden on fyysillisen kunnan ja rohkeuden lisäksi omattava tiettyjä erikoisominaisuuksia, jotta heitä voitaisiin käyttää menestyksellisesti tietyissä tehtävissä. Lentäjien valintaahan on jo kauan suoritettu, ja sotien kokemukset ovat osoittaneet, että on lukuisia muita tehtäviä, joihin jokainen ns »hyvä mies» ei pysty. Poimittakoon joukosta esimerkkeinä panssarivaunujen miehistö, iskupioneerit ja sissit.

Vaikka koulutusyksymiä käsitelläänkin vasta jäljempänä, on

kuitenkin jo tässä yhteydessä mainittava, että huomattavasti lyhennyt koulutusaika pakottaa tuloksiin pääsemiseksi käyttämään hyväkseen mahdollisimman pitkälle sekä miesten luontaisia taipumuksia että ennen asepalvelukseen tuloa hankittuja tai mahdollisesti myöhemmin hankittaviakin taitoja.

Keinona miesten sijoittamiseksi taipumustensa mukaisiin tehtäviin ovat soveltuvuustutkimukset. Niitäkin on tiettyssä mielessä harrastettu jo ammoisista ajoista alkaen, mutta tieteellisessä, sotilaallisia tarkoituksia palvelevassa soveltuvuustutkimuksessa on edelläkävijämaana pidettävä Yhdysvaltoja. Siellä jouduttiin ensimmäisen maailmansodan aikana erittäin vaikean pulman eteen, kun vuonna 1917 maan liittyessä sotaan oli äkkiä luotava miljoona-armeija sangen epähomogeenisesta väestöaineksestä, huolimatta siitä että yleistä asevelvollisuutta ei ollut.

Maassa oli kuitenkin psykologian harrastus jo silloin sangen laajalle levinnyt ja käytettävänä melkoinen määrä alan tieteenharjoittajia. Pitkälle kehitetty suurteollisuus oli mm. soveltuvuustutkimuksen alalla asettanut täällä ratkaistavaksi kysymyksiä, jotka muualla ovat tulleet päiväjärjestykseen vasta myöhemmin. Saavutetut tulokset sovellettiin palvelemaan sotilaallisia tarkoituksia, ja lukuisten psykologiensa sekä lääkäreiden avulla tutkittiin, testattiin, lyhyessä ajassa noin 1.750.000 miehen soveltuvuus. Vaikka menetelmät olivatkin tällöin vielä sangen puutteellisia, väitetään kuitenkin niiden avulla saavutettuja tuloksia sangen huomionarvoisiksi.

Toisen maailmansodan alkaessa oli edellisen sodan opetukset otettu varteen ja menetelmiä kehitetty huomattavasti. Koko psykologinen tiede oli mobilisoitu palvelemaan sodan päämääriä, vuoden 1942 alussa oli luotu n 5.000 henkeä käsittävä organisaatio, jonka avulla jokainen mies tarkastettiin ja luokiteltiin. Mainittakoon tässä yhteydessä, että sodan alussa oli USA:n armeijassa määritetty seitsemättäsataa erilaista tehtävää, joihin määrämistä varten katsottiin tarpeelliseksi erikoistestaus. Henkilöstö kortitetaan kykyjensä, taipumustensa ja koulutuksensa perusteella hollerith-systeemin mukaan. Tähän systemiin kuuluva, suuritehoinen kortistokone poimii lyhyessä ajassa kortistosta esille tietyn koulutuksen ja tietyt kyvyt tai ominaisuudet

omaavat miehet, vieläpä tarvittaessa lajittelee jotain muodostettavaa osastoa varten sopivan henkilöstön.

Saksakin otti huomioon psykologisen tutkimuksen ryhtyessään ensimmäisen maailmansodan jälkeen luomaan armeijaansa uudelleen, jo vuonna 1929 oli sotaministeriön yhteydessä psykologinen keskuslaboratorio ja lisäksi kuusi koeasemaa. Menetelmiä kehitettiin, henkilökuntaa lisättiin ja toimintaa tehostettiin nopeassa tahdissa, joten ennen pitkää voitiin puhua tämän tieteen alan täydellisestä liikekannallepanosta. Psykologista tutkimusta käytettiin tehokkaasti hyväksi toisen maailmansodan loppuun saakka.

Saksalaisten periaatteet olivat monessa suhteessa amerikkalaisista huomattavastikin poikkeavia. Amerikkalaisissa menetelmissä on määrittävänä tekijänä pyrkimys löytää tutkittavien erikoiset kyvyt ja ominaisuudet, saksalaiset puolestaan haluavat määrittää yksilöiden kokonaispersoonallisuuden (luonne ja persoonallisuus, temperamentti, ambitiot, tunne-elämän pysyvyys, toiminta- ja käsityskyky jne). Saksalaisen menetelmän mukaan tapahtui erikoismiehistönkin valinta tällä pohjalla, ja se lienee onnistunut erinomaisesti.

Näiden molempien menetelmien suhteen suoritetaan jatkuvasti vertailuja, mutta tämä kohdistuu useimmiten vain yksityiskohtien ulkoonaisiin eroavuuksiin. Perussy, joka kuitenkin ratkaisevasti on johtanut niin koulutus- kuin valintamenetelmätkin toisistaan eroaville linjoille, jätetään varsin usein, ellei aina, ottamatta huomioon. USA:ssa ei viime aikoihin saakka ole ollut asevelvollista armeijaa, vaan sen on molemmissa maailmansodissa sodan jo alettua ollut pakko tavattoman lyhyessä ajassa lähes tyhjästä luoda miljoona-armeijansa päällystöineen. Tällöin on koulutusnopeudella ollut ratkaisevan tärkeä osuutensa menetelmiä kehitettäessä. Saksassa taas on asianlaita ollut toisin: lukuun ottamatta varsin lyhyttä ajanjaksoa ensimmäisen maailmansodan jälkeen sodanaikainen armeija on koulutettu rauhan aikana, normaalisten saapumiserien puitteissa. Saksan kansa on lisäksi joutunut jatkuvasti, jokseenkin jokaisen miespolven aikana, käymään raskaita sotia. Persoonallisuuden merkitys sodassa on tullut käytännössä havaituksi. USA:n menetelmät rakentuvat huomattavasti suuremmassa määrin teollisuuden perustutkimuksille.

On merkille pantavaa, että englantilaiset, vaikka he molemmissa maailmansodissa armeijansa muodostamisen suhteen olivat miltei samassa asemassa kuin amerikkalaiset ja muun henkilöstön valintaa suorittaessaan käyttivät amerikkalaisia menetelmiä, päällystön suhteen noudattivat saksalaista linjaa.

Näitä esitettyjä päälinjoja seuraten suoritetaan nykyään soveltuvuustutkimukset jokseenkin kaikissa maissa. Teknilliset taidot ja kyvyt on yleensä jokseenkin helppo määrätä nopeasti ja vieläpä sangen luotettavasti. Yksinomaan tällä pohjalla liikkuvalla soveltuvuustutkimuksella ei kuitenkaan voida ratkaista kysymystä: oikea mies oikealle paikalle. Yksilön psyykkiset ja fyysiset ominaisuudet, luonne ja luontaiset taipumukset sekä sivistystaso muodostavat niin monisäikeisen kokonaisuuden, että varman ennusteen antaminen tulevaisuutta ja nimenomaan sotaa silmällä pitäen on äärimmäisen vaikeaa. Sotilaspsykologia tarjoaa kuitenkin arvokkaan apukeinon valittaessa henkilöstöä eri tehtäviin.

b) Johtajiston valinta

Ensiarvoisen tärkeää on valita johtajistoon oikeat miehet, sillä tätenhän päästään pitkällä tähtäimellä vaikuttamaan sekä rauhan-aikaiseen koulutukseen että taistelutoiminnan johtamiseen. Psykologisella tutkimuksella on kuitenkin tämän tehtävän tukemisessa sangen suuria vaikeuksia. Valittavat ovat yleensä verrattain nuoria, ja tämän vuoksi heidän myöhemmän kehityksensä ennustaminen ei ole täysin luotettavasti toteutettavissa. Kehityksen pääsuuntaviivat ja luonteenominaisuudet ovat kuitenkin selvitettävissä. Ennen kaikkea olisi tärkeätä saada karsituksi pois johtajaksi sopimaton aines. Taipumuksia vastaaviin tehtäviin sijoittaminen on monessa suhteessa helpommin suoritettavissa.

Kokenut upseeri voi melkoisella todennäköisyydellä arvostella ja arvioida ihmiset oikein. Jokaiselle on kuitenkin sattunut tapauksia, jolloin ulkonäkö tai ensivaikutelma on pahastikin pettänyt. Johtaja-aineksen valintaan joutuvat varsin paljon osallistumaan aivan nuoretkin upseerit, joiden joukossa ei-sodassa olleiden osuus jatku-

vasti suurenee, ja lisäksi valinta- ja tarkkailuaika jäävät lyhyiksi. Että heikon aineksen karsimiseen sivistyneen kansanosankin joukosta on kiinnitettävä vakava huomio, osoittaa Ranskan armeijan suorittama virallinen ja hyvinkin laajalle pohjalle perustuva tutkimus, jonka mukaan 6 % ranskalaisista miesylioppilaista on älyllisesti niin paljon kansan älyllisen keskitason alapuolella, etteivät he missään tapauksessa ole sopivia koulutettavaksi upseereiksi.

Esitetyistä syistä psykologiset soveltuvuustutkimukset on miltei kaikissa maissa liitetty upseereiksi koulutettavien valintaan, ja ne ovat joko niiden pääasiallisena perustana tai neuvoa antavana tukena. Saavutuksia pidetään kauttaaltaan rohkaisevina. Heikon aineksen karsinnan onnistuessa on koulutettavien kokonaistaso noussut.

c) Heikon aineksen poistaminen

Jokainen upseeri on rauhanaikaisessa joukossaan todennut yksilöitä, joiden henkinen rakenne on tavalla tai toisella ollut vajavainen. Toisten puutteet ovat olleet selvästi havaittavissa, toisten on voitu vain aavistaa. Useimmat näistä yksilöistä ovat kuitenkin jotenkuten suoriutuneet asepalveluksestaan, ja heidät on siirretty reserviin. Kuinka paljon ylimääräistä huolta ja vaivaa nämä tuottavatkaan kouluttajille ja kuinka heikoksi lopputulos usein jääkään. Samat tyypit esiintyivät myös sodanajan komppanioissa, samoin seurauksin. Useimmat heistä eivät todellisessa taistelutilanteessa olleet miksikään hyödyksi, vaan alensivat tavallisesti koko joukon taistelumoraalia ollen itse alttiina hermostohäiriöille ja tartuttaen siten muita. Lisäksi todettiin sodassa, että oli joukko miehiä, joiden hermosto ei kestänyt sodan vaikutuksia. Varsin usean heistäkin tutkimus on todennut enemmän tai vähemmän vajavaiseksi älyltään.

Tällaisia tapauksia todettiin monia. Vain harvat tietänevät, kuinka suurista määristä oikeastaan oli kysymys. Lääk.ev.luutn. Y. K. Suominen on eräässä asiaa käsittelevässä kirjoituksessaan todennut, että eurooppalaisesti sivistyneissä maissa noin 1½ % väestöstä on synnynnäisiä mielisairaita ja 1½ % niin vajaaälyisiä, etteivät pysty vastaanottamaan kansakouluopetusta. Tämän lisäksi vielä on 10 %

luonteeltaan vajaa-arvoisia. Esim Ruotsissa v. 1942 tutkituista 32.000 miehestä 946 osoittautui heikkoälyisiksi.

Tämä aines pääasiassa muodostaa vaikeimmin hallittavan ja koulutettavan osan, on sodassa johtajien vastus ja tovereiden kiusa ja useimmiten kaiken pahan tartuntapesäke, joka olisi ehdottomasti poistettava. Mutta toisaalta, jos se on kerran etulinjan komppanioihin joutunut, se on sieltä sodan aikana monestakin syystä vaikeasti poistettavissa. Eikö olisi edullisempaa, että tämä aines jo ennakolta seulottaisiin ja koulutettaisiin sellaisiin tehtäviin, joihin se paremmin sopii.

Muulla maailmassa on tässä suhteessa tehty tarkkoja tilastoja ja suoritettu tutkimuksia. Meillä ei vastaavia laskelmia liene saatavissa. Mainittakoon vain, että Linnoitusosaston hermotoipilaskomppanioissa sodan päättyessä olleista rintamalla hermovammoja saaneista potilaista oli 81,5 % sielullisesti poikkeavia yksilöitä ja normaaleja vain 18,38 %, joista näistäkin oli runsas neljännes aivovamman saaneita. Hermovammaisen voitiin, jos hänen sielulliset ominaisuutensa muutoin olivat normaalit, siirtää varsin usein hoitokauden jälkeen tervehtyneenä takaisin joukkoihin.

Tämän kohdan lopuksi sopinevat erään johtavassa asemassa olleen Punaisen Armeijan sotilaslääkärin sanat: »Takapajulla oleville ei ole paikkaa nykyaikaisessa armeijassa. Me yritämme pitää heidät poissa taisteluvoimista. Jos heidät erehdyksessä hyväksytään, heidät lähetetään töihin kotiseudulle, niin pian kuin olemme heidät havainneet».

d) Nykyisen sodan olemuksen vaikutus

Siitä alkaen kun ihmiskunta ryhtyi järjestelmälliseen sodankäyntiin, säilyivät olosuhteet käsiteltävän aiheen kannalta tuhansia vuosia jokseenkin muuttumattomina. Vaikka sodat olivatkin pitkiä, olivat taistelut suhteellisen harvinaisia ja muodostuivat yleensä lyhytaikaisiksi, joskin usein verisiksi ja kiivaiksi. Klassillisen esimerkin tarjoaa kahden kreikkalaisen falangin taistelu, jolloin kaksi sotajoukkoa asettui vastakkain suljetuin rivein, miehet kylki kyljessä, kilpi kilvessä, rivit tiiviisti peräkkäin. Joukko oli tiukasti johtajansa käsissä ja miehet saivat sananmukaisen tuen tovereiltaan.

Ranskan suuri vallankumous aloitti muutosten tien, jonka vaikutukset alkoivat näkyä vasta ensimmäisen maailmansodan kuluessa ja joka vasta viimeisen sodan loppupuolella sai erikoisen selvät muotonsa.

Nykyisen sodan luonteenomaisina piirteinä voidaan mainita

- taistelujen pitkäaikaisuus,
- niiden ajoittainen rajuus ja syvälleulottuvuus,
- jatkuvan vaaranuhan lisääntyminen selustassa ja koti-alueellakin,
- aselajien ja aseiden lisääntyminen,
- taistelukentän tyhjiys ja orpouden tunne taistelijoissa sekä
- johtamisen vaikeutuminen etenkin alemmissa portaisissa.

Sodan jatkuvasti tärkein tekijä — ihminen — on säilynyt suurin piirtein ennallaan. Lienee kuitenkin selvä, että nykyinen ja tuleva-kin sota vaatii hyvältä sotilailta koko lailla lisäominaisuuksia entiseen verrattuna.

Valitessaan hakkapeliittojaan lienevät Stålhandsken vaatimukset olleet seuraavanlaisia:

- rohkeus ja hyvä hyökkäyshenki,
- aseenkäyttötaito ja konemainen, vihollistulesta piittaamaton komentoihin perustuva suoritustaito,
- ratsastustaito ja
- alistuminen kuriin.

Vaatimuksethan ovat hyvät, ja moni esimies pitää niitä riittävinä vielä tänäkin päivänä. Tarkasteltuna nykyisen sodan olemuksen valossa olisi niihin kuitenkin lisättävä ehkä useasti tärkeämpiäkin seuraavat:

- hyvät hermot ja kyky pysyä niiden herrana mahdollisesti kuukausia kestävä jatkuvan vaaranuhan alaisena sekä vielä senkin jälkeen kestää nykyaikaisen suurhyökkäyksen paine,
- kyky toimia itsenäisesti annetun tehtävän suorittamiseksi kovankin paineen alaisena ilman esimiehen jokahetkistä välitöntä valvontaa sekä
- kyky kestää taistelukentän tyhjiys.

Tällaisia hyviä, kaikki vaatimukset täyttäviä taistelijoita on vähän — amerikkalaiset ovat Korean sodan kokemuksiin perustaen saaneet määräksi noin 15 %. Määrä tuntuu pienehköltä ja luvun yleispätevyyteen tulee suhtautua tietyin varauksin. Laskelma on peräisin Korean sodan ensimmäiseltä vuodelta, jolloin joukkojen koulutus, kuri ja henkikin jättivät paljon toivomisen varaa. Joka tapauksessa tällaisten miesten saaminen oikeille paikoille olisi mitä tärkeintä.

Tämän vaatimuksen täyttämiseksi olisi saatava selville yleispersoonallisuuden arvo ja suoritettava tärkein valinta sen mukaan ja vast sitten tutkittava asianomaisten teknilliset kyvyt ja taidot. Jos menetellään päinvastoin, voi olla seurauksena, että teknillisten taitojen perusteella nypitään pois parhaat ja että kokonaisuuden kannalta tärkeimpään tehtävään lopultakin jää heikktasoisin aines. Hyvien taistelijapersoonallisuuksien tarvetta on kaikissa aselajeissa, joskin se on erilainen eri tehtävissä. Rintamalla esimerkiksi on hyvä viestimies se, joka saa koneensa toimimaan ja sanoman auttavasti, mutta varmasti perille. Kotiseudun kalliosuojassa ilmavalvonnan viestimiehen tärkein ominaisuus on nopeus. Kuinka usein yksin-omaisena valintaperusteena on vain viimeksimainittu ominaisuus riippumatta miehelle aiotusta tehtävästä!

2. OIKEA KOULUTUS, KÄSITTELY JA KURI SEKÄ OIKEAN HENGEN JA PERINTEIDEN LUOMINEN

Tietyin varauksin voidaan väittää, että vanhoillisuus on puolustuslaitoksen heikkous ja samalla voima. Perinteet ja totutut tavat ovat yleensä ne tekijät, joiden mukaan toimintatavat määräytyvät. Useinkaan asianomaisella esimiehellä tai opettajalla ei ole selvää käsitystä siitä, miksi jokin tehtävä tai toiminta suoritetaan siten kuin se suoritetaan. Hänelle riittää ajatus: näin on tehty ennenkin, näin tehdään nytkin. Tämä on tavallisesti perussyynä siihen, miksi heikkokkon opettajan johdossa koulutus luvattoman usein muodostuu tarkoituksettomaksi ja mitään antamattomaksi ajanhaaskaukseksi. Jo rauhanajan kertausharjoituksissa sekä sittemmin sodankin

aikana voitiin todeta, että aliupseerien arvovalta ei ollut tyydyttävällä kannalla. Synä tähän voitaneen esittää joskus ehkä harhaan osuneen henkilönvalinnan lisäksi aliupseerien virheellinen tai puutteellinen koulutus miesten käsittelyssä ja kurinpidossa, sodanaikaisen kurin ja sen ylläpitoon vaikuttavien tekijöiden tuntemattomuus sekä yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden puute menettelytavoissa eriasteisten esimiesten kesken.

Nimenomaan alaisen käsittelyn ja kurinpidon suhteen lienevät sodan opetukset ja kehitys sodan jälkeisenä aikana jääneet vaille riittävää huomiota. Vieläkin ryhmänjohtajien koulutus tapahtuu monin paikoin samassa hengessä kuin ennen sotia. Kuluneina vuosina on kuitenkin tapahtunut suuria muutoksia ja suomalaisenkin yhteiskunnan rakenne on saanut olennaisesti uudet piirteet. Maanviljelijäväestön lukumääräinen mutta ennen kaikkea suhteellinen osuus kansasta on vähentynyt. Työväestön osuus on vastaavasti kasvanut, ja työväenjärjestöt ovat tulleet merkitseviksi tekijöiksi niin yhteiskunnallisessa kuin taloudellisessakin suhteessa. Työnantajien ja työntekijäin välinen suhde on muuttunut, työmaakuri ei ole samanlainen kuin ennen, ja suhtautuminen työnjohtajistoon on kokonaan toinen kuin aikaisemmin. Vieläpä lasten kasvatusta niin kotona kuin koulussakin on melkoisesti muuttunut. Kaikesta tästä voitaneen tehdä se johtopäätös, että ne tavat ja keinot, jotka olivat käyttökelpoisia ennen viime sotia, eivät tulevaisuudessa kenties ole yhtä soveliaita ainakaan yksinomaisina käytettäväksi.

Vain harva omaa synnynnäisen kouluttamis-, opettamis- tai alaisenkäsittelytaidon. Hyvä taito on tavallisesti pitkän kokemuksen tulos. Valtaosa koulutettavasta johtajistostamme palvelee puolustuslaitoksessa vain lyhyen varusmies kautensa ja siirtyy sen jälkeen reserviin. Palveluskautenaan se on sangen nuorta, ja omakohtaiset kokemukset toiminnasta johtajana ja kouluttajana jäävät vähäisiksi. Näihin kokemuksiin nojaten on varsin vaikeaa omatoimisesti myöhemminkään kehittää taitojaan. Asianomaisen opettamis- ja johtamistaidon kannalta vaikuttavimmaksi tekijäksi jää se esimerkki, miten hänen itsensä suhteen on menetelty, miten on opetettu, koulutettu ja johdettu.

Tämän takia olisi välttämätöntä, että tutkittaisiin ja kehitettäisiin oikeat opetusmenetelmät. Harjoitettavat seikat olisi eriteltävä, turha karsittava pois ja tehokkaat menetelmät saatava tilalle. Alaisen käsittely sekä kurin ylläpitäminen olisi saatava sodan vaatimuksia vastaavalle johdonmukaiselle linjalle. Kun kaikki tämä sitten on oikein opetettu kantahenkilöstölle, on luotu pohja oikeille perinteille, joihin nojautuen uusi polvi voidaan kasvattaa. Tällöin on olemassa myöskin edellytykset oikean hengen syntymiselle.

3. ERINAISTEN ILMIÖIDEN TUTKIMINEN

Edellä on kosketeltu eräitä kysymyksiä, joita käsiteltäessä sotilaspsykologiallakin on sanansa sanottavana. Niiden lisäksi on lukuisia tehtäviä ja kohteita, joiden selvittelyssä olisi syytä käyttää kouliintuneen ammattihenkilöstön apua. Esimerkkeinä tällaisista ammatti-psykologin apua kaipaavista selvitettävistä kysymyksistä mainittakoon vain

- henkilöstön soveltuvuutta eri tehtäviin koskevat tutkimukset,
- tiettyjen välineiden tai menettelytapojen soveltuvuus,
- opetusvälineistön kehittäminen,
- opetusmenetelmien kehittäminen,
- mielialatutkimukset,
- olosuhteiden ja niiden muutosten vaikutusten ennustaminen,
- propaganda.

Luetteloä voisi tietenkin jatkaa loppumattomiin. Jo esitetty riittänee kuitenkin antamaan viitteitä siitä, millä eri aloilla sotilaspsykologiaa voidaan käyttää hyväksi. Toivottavaa vain on, että kysymyksen tutkimiseen voitaisiin ryhtyä riittävän voimaperäisesti ja kyllin laajalti sellaisen tuen turvin, joka mahdollistaa myös tuloksiin pääsemisen.